

9.7.2020

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Lähetetty: kirjaamo@mmm.fi

Lausunto esityksestä elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1§:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain muuttamisesta ja sakon toimeenpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Uudella elintarvikelailla pyritään parantamaan elintarvikelain käytettävyyttä jäsentämällä lukuisista muutoksista aiheutunutta hajanaisuutta. Uudistuksella pyritään keventämään toimijoiden ja valvontaviranomaisten hallinnollista taakkaa elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Elintarvikelain kanssa valmistellaan vastaavat muutokset terveydensuojelulakiin.

Lausunnossa käytetty aineisto

Hallituksen esitys Eduskunnalle elintarvikelaiksi sekä laeiksi terveydensuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunto

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuolto esittää lausuntoon seuraavaa:

Elintarvikelainsäädännön kokonaisuudistus on odotettu ja tarpeellinen. Lausunnossamme kohdat 1 ja 2 koskevat sekä elintarvike-, että terveydensuojelulain lakiluonnoksia. Kohdat 3-8 koskevat elintarvikelakiluonnosta:

- 1) Lakimuutoksissa on mainittu tietojen selvittämisestä eri rekistereistä (mm. työnantajarekisteri, sakkorekisteri, velvoitteidenhoitoselvitys). Tietojen selvittämiseen näistä rekistereistä ja velvoitteidenhoitoselvitysten pyytämiseen Harmaan talouden selvitysyksiköltä tulee laatia selkeät menettelyohjeet, joiden avulla viranhaltijalla on selkeät perusteet tiedon hankkimiseen ja käyttämiseen. Lain tarkoituksena on myös valvontaviranomaisen hallinnollisen taakan keventäminen, joten tietojen selvittäminen eri rekistereistä tulee käytännössäkin olla vaivatonta.
- 2) Perusmaksua tullaan perimään uuden lain mukaan rekisteröidyiltä ja hyväksytyiltä elintarviketoimijoilta. Lakiluonnoksessa on kevennyksenä toimijoita, joilta perusmaksua ei peritä. Meidän toiminta-alueellamme lähes puolet valvontasuunnitelman mukaisista elintarvikehuoneistoista on maidontuotantotiloja (214 kpl). Maidontuotantotiloille tehtävät hygieniatarkastukset ovat tärkeä sekä merkityksellinen osa elintarvikeval-

9.7.2020

vontaa ja nämä tarkastukset ovat aikaa vieviä. Lainsäädännön perusteluissa sanotaan, että lain tarkoituksena on tasapuolinen elintarvikevalvonta, joka on eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Toimijoiden tasapuolisen kohtelun sekä viranomaisen työmäärä huomioden tulee maidontuotantotilojen hygieniatarkastuksista periä sekä perus-, että tarkastusmaksut tai vähintään tarkastusmaksut.

Perusmaksuissa tulee huomioida toimintojen kausiluonteisuus. Esimerkiksi alueellamme on toimija, kenelle kohdistuisi elintarvike-, terveysdensuojelu- ja tupakkalain mukaiset vuosimaksut (800 €) sekä lisäksi eri lainsäädäntöjen mukaisten suunnitelmallisen valvontakäyntien maksut (noin 400 €/v), eli vuositasolla maksuja tulisi noin 1200 € ja kyseessä on vain kesäaikana toimiva toiminta. Tällainen toiminta tulee lainsäädännössä huomioida, sillä näille toimijoille maksut muodostuvat kohtuuttoman suuriksi. Voisiko perusmaksun suuruudessa käyttää jonkinlaista porrastusta, esimerkiksi toiminnan kausiluonteisuus, koko ja riskiluokitus huomioiden.

Lakiluonnoksen perusteluissa viranomaisen valvontasuunnitelman mukainen näytteenotto ja näytteiden tutkiminen katetaan perusmaksuilla. Näytteiden analysointikulut nousevat helposti perusmaksuja korkeammiksi.

- 3) Lakiluonnoksen 9 § 2 mom. 3 kohdassa ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimintaa ei voida pitää elinkeinonharjoittamisena. Luonnoksen perusteluissa sanotaan, että tilikauden liikevaihdon ollessa alle 10 000 euroa siitä ei pidetä elinkeinotoimintana. Miten tämä asia valvontayksiköissä käytännössä varmistetaan?
- 4) Luonnoksen 25 §:ssä kunnan tehtäväksi on annettu mahdollisuus delegoida viranhaltijalle tämän lain 53-57 § ja 66 §. Luonnoksen 58 § Käyttöä ja hävittämistä koskeva päätös ei ole delegoitavissa viranhaltijoille. Voimassa olevassa laissa 59 § Elintarvikkeen käyttöä ja hävittämistä koskeva päätös on delegoitavissa viranhaltijoille. Luonnokseen on kirjattu, että 58 §:n mukainen päätös on tehtävä viivytyksettä. Mikäli päätös ei ole delegoitavissa uudessa lainsäädännössä viranhaltijoille, tulee päätösten voimaan saattamiseen väistämättä viive. Myöskään luonnoksen 63 §:ssä Kiireelliset toimet ei ole mainittu pykälää 58. Omassa yksikössämme voimassa olevan lainsäädännön 59 § on delegoitu viranhaltijoille ja olemme tätä pykälää voineet käyttää hyvinkin nopealla aikataululla.
- 5) Voimassa olevassa lainsäädännössä 35 §:n Valvontaviranomaisen pätevyys, sisältö ei ilmene lakiluonnoksessa. Pidämme tärkeänä, että resursien riittävyys huomioidaan myös uudessa laissa. 35 § Valvontaviranomaisen pätevyys Valvontaviranomaisilla tulee olla palveluksissaan tai sopimuksen perusteella käytettävissään tarpeellinen määrä pätevää ja valvonnan menestyksellisen hoitamisen kannalta riittävän kokenutta henkilökuntaa.

9.7.2020

- 6) Lakiluonnokseen on lisätty seuraamusmaksu 66 §, joka toimiessaan antaisi viranomaiselle lisäkeinoja toiminnassa havaittujen epäkohtien korjaamiseen. Pykälästä ilmenee hyvin, missä tilanteissa seuraamusmaksua voidaan käyttää, mutta tarvitaan valtakunnallinen ohje seuraamusmaksun käyttämiseen sekä seuraamusmaksun suuruuden määrittämiseen.
- 7) Elintarvikelakiluonnokseen on lisätty pykälä viranomaisen oikeudesta oma-aloitteisesti luovuttaa toiminnassaan saamia tietoja viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle. Tämän ilmoitusoikeuden laajentamista pidämme hyvänä.
- 8) Lakiluonnoksen mukaan liikkuva elintarvikehuoneisto rekisteröidään toimijan kotikunnassa. Tämä selkeyttää viranomaisen toimintaa liikkuvien elintarvikehuoneistojen valvonnassa.

Lausunnon laadinnassa ovat olleet mukana Peruspalvelukuntayhtymä Kallion edustajina allekirjoittaneet.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio
Ympäristöterveydenhuolto

Piia Junnikkala
vt. ympäristöterveydenhuollon johtaja

Riina Simunaniemi
terveysinsinööri

Maria Penninkangas
vs. terveysinsinööri

